

II

(Ανακοινώσεις)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**Προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας
μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας**

(2022/C 131 I/01)

**1. Η ΡΩΣΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ, Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ Η
ΑΝΑΓΚΗ ΛΗΨΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ**

1. Στις 22 Φεβρουαρίου 2022, η Ρωσία αναγνώρισε παράνομα τις μη ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ στην Ουκρανία ως ανεξάρτητες οντότητες. Στις 24 Φεβρουαρίου 2022, η Ρωσία εξαπέλυσε απρόκλητη και αδικαιολόγητη στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και οι διεθνείς εταίροι αντέδρασαν αμέσως στη σοβαρή παραβίαση της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας με την επιβολή περιοριστικών μέτρων (κυρώσεων). Επίσης, επιβλήθηκαν κυρώσεις κατά της Λευκορωσίας, λόγω του ρόλου της στη διευκόλυνση της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας. Κατά τις επόμενες εβδομάδες εγκρίθηκαν περαιτέρω μέτρα και ενδέχεται να εγκριθούν κι άλλα, ανάλογα με την εξέλιξη της κατάστασης. Η Ρωσία αποφάσισε να λάβει τα δικά της οικονομικά αντίμετρα ⁽¹⁾.
2. Η ρωσική στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας, οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν και τα αντίμετρα που έχουν ληφθεί, για παράδειγμα από τη Ρωσία, θα έχουν οικονομικές επιπτώσεις σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά. Οι επιχειρήσεις στην ΕΕ ενδέχεται να επηρεαστούν με πολλούς τρόπους, άμεσα και έμμεσα. Ο αντίκτυπος αυτός μπορεί να λάβει τη μορφή της συρρίκνωσης της ζήτησης, της διακοπής συμβάσεων και έργων, με συνέπεια την απώλεια κύκλου εργασιών, των διαταραχών στις αλυσίδες εφοδιασμού, ιδίως πρώτων υλών και προ-προϊόντων, ή άλλων εισροών που δεν θα είναι πλέον διαθέσιμες ή δεν θα είναι οικονομικά προσιτές.
3. Η ρωσική στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας είχε ως αποτέλεσμα τη διατάραξη των αλυσίδων εφοδιασμού για τις εισαγωγές ορισμένων προϊόντων από την Ουκρανία προς την ΕΕ, ιδίως δημητριακών και φυτικών ελαίων, καθώς και για τις εξαγωγές της ΕΕ προς την Ουκρανία. Η αγορά ενέργειας έχει επηρεαστεί σημαντικά από τις αυξήσεις των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου στην ΕΕ. Το ενδεχόμενο της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας είχε ήδη επιπτώσεις στην αγορά ενέργειας κατά τις εβδομάδες που προηγήθηκαν της πραγματικής επίθεσης. Οι υψηλές τιμές της ενέργειας επηρεάζουν διάφορους οικονομικούς τομείς, μεταξύ των οποίων και ορισμένους τομείς που έχουν πληγεί ιδιαίτερα από την πανδημία COVID-19, όπως οι μεταφορές και ο τουρισμός. Ο αντίκτυπος γίνεται επίσης αισθητός στις χρηματοπιστωτικές αγορές και προκαλεί ανησυχία ιδίως όσον αφορά τη ρευστότητα και την αστάθεια των αγορών στο εμπόριο βασικών προϊόντων. Η στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας οδήγησε επίσης σε σημαντικό εκτοπισμό Ουκρανών πολιτών, τόσο εσωτερικά όσο και προς γειτονικές χώρες, με πρωτοφανή εισροή προσφύγων στην ΕΕ και με σημαντικές ανθρωπιστικές και οικονομικές συνέπειες.
4. Η γεωπολιτική κρίση που προκάλεσε η επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας έχει επίσης ιδιαίτερα σοβαρές επιπτώσεις στους τομείς της γεωργίας, της μεταποίησης τροφίμων, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Οι υψηλές τιμές της ενέργειας οδηγούν σε υψηλές τιμές στα λιπάσματα. Η προσφορά λιπασμάτων επηρεάζεται επίσης από τους περιορισμούς

⁽¹⁾ Για παράδειγμα, στις 6 Μαρτίου 2022, η κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας εξέδωσε το διάταγμα αριθ. 299 με το οποίο τροποποιείται η παράγραφος 2 της μεθοδολογίας για τον καθορισμό του ποσού της αποζημίωσης που πρέπει να καταβληθεί στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας όταν αποφασίζεται η εκμετάλλευση της εφεύρεσης, του υποδείγματος χρησιμότητας, χωρίς τη συγκατάθεσή του, και για τη διαδικασία καταβολής της. Η τροποποίηση αυτή προβλέπει «μη καταβολή αποζημίωσης για τη χρήση εφεύρεσης, υποδείγματος χρησιμότητας ή βιομηχανικού σχεδίου σε “κατόχους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας” που προέρχονται από αλλοδαπά κράτη τα οποία προβαίνουν σε “μη φιλικές ενέργειες”».

στις εισαγωγές λιπασμάτων από τη Ρωσία και τη Λευκορωσία. Η κρίση ενδέχεται να έχει σοβαρές συνέπειες στην προμήθεια σιτηρών (ιδίως αραβοσίτου και σιταριού) και ελαιούχων σπόρων (ηλιανθού, κράμβης) ή παραγώγων αμύλου από την Ουκρανία και τη Ρωσία στην ΕΕ, γεγονός που θα οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των τιμών των ζωοτροφών. Ο συνδυασμένος αντίκτυπος αυτών των αυξήσεων του κόστους της ενέργειας, των λιπασμάτων, των σιτηρών και των ελαίων γίνεται περισσότερο αισθητός στην κτηνοτροφία ⁽²⁾. Η Ουκρανία είναι επίσης σημαντικός παραγωγός και εξαγωγέας φυτικών ελαίων (ιδίως ηλιέλαιου) και, ως εκ τούτου, οι αυξήσεις των τιμών για τα προϊόντα αυτά επηρεάζουν τις επιχειρήσεις στον τομέα μεταποίησης τροφίμων και τις υποχρεώνουν να αναζητήσουν εναλλακτικές λύσεις.

5. Δεύτερος παράγοντας ανησυχίας είναι το γεγονός ότι είναι αδύνατον να συνεχιστεί η ροή των προϊόντων της ΕΕ προς την Ουκρανία, και ενδεχομένως τη Ρωσία και τη Λευκορωσία, λόγω της εμπόλεμης κατάστασης ή των κυρώσεων. Αυτό θα επηρεάσει κυρίως τους τομείς των οίνων και των αλκοολούχων ποτών, των μεταποιημένων τροφίμων (συμπεριλαμβανομένων των μεταποιημένων φρούτων και λαχανικών), της σοκολάτας, των ειδών ζαχαροπλαστικής, των παρασκευασμάτων για βρέφη, καθώς και των τροφών για ζώα συντροφιάς στην περίπτωση της Ρωσίας, των σπωροκηπευτικών στην περίπτωση της Λευκορωσίας και των περισσότερων γεωργικών προϊόντων στην περίπτωση της Ουκρανίας.
6. Η κατάσταση επιδεινώνεται από την απότομη αύξηση του κόστους παραγωγής, εν μέρει μέσω της αύξησης του κόστους των αζωτούχων λιπασμάτων λόγω της ακραίας αύξησης της τιμής του φυσικού αερίου, αλλά και από την άμεση χρήση ενέργειας στις διαδικασίες γεωργικής παραγωγής. Δεδομένου ότι η Ρωσία και η Λευκορωσία είναι σημαντικοί παραγωγοί και εξαγωγείς και των τριών βασικών λιπασμάτων (άζωτο, φωσφόρος, κάλιο), οι κυρώσεις θα αυξήσουν ακόμη περισσότερο τις τιμές των λιπασμάτων.
7. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή αποφάσισε να εκδώσει την παρούσα ανακοίνωση για να διευκρινίσει τα κριτήρια για την αξιολόγηση της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά των μέτρων κρατικής ενίσχυσης που ενδέχεται να λάβουν τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τις επακόλουθες οικονομικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν από την ΕΕ και τους διεθνείς εταίρους και τα αντίμετρα που ελήφθησαν, για παράδειγμα από τη Ρωσία ⁽³⁾. Η συντονισμένη οικονομική αντίδραση των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ είναι ζωτικής σημασίας για να μετριαστούν οι άμεσες αρνητικές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις στην ΕΕ, για να διατηρηθούν οι οικονομικές δραστηριότητες και οι θέσεις εργασίας και να διευκολυνθούν οι διαρθρωτικές προσαρμογές που απαιτούνται για την αντιμετώπιση της νέας οικονομικής κατάστασης που δημιουργήθηκε από τη ρωσική στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας.

1.1. Κυρώσεις που επιβλήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους διεθνείς εταίρους

8. Μετά την απρόκλητη και αδικαιολόγητη επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησε διάφορες δέσμες περιοριστικών μέτρων.
9. Στις 23 Φεβρουαρίου 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε δέσμη μέτρων που περιλαμβάνει: i) στοχευμένες κυρώσεις κατά των 351 μελών της Ρωσικής Κρατικής Δούμας και 27 επιπλέον ατόμων, ii) περιορισμούς στις οικονομικές σχέσεις με τις μη ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ της Ουκρανίας και iii) περιορισμούς στην πρόσβαση της Ρωσίας στις κεφαλαιαγορές και στις χρηματοπιστωτικές αγορές και υπηρεσίες της ΕΕ ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ Η Ουκρανία είναι ο τέταρτος μεγαλύτερος εξωτερικός προμηθευτής τροφίμων της ΕΕ και βασικός προμηθευτής σιτηρών (52 % των εισαγωγών αραβοσίτου της ΕΕ και 19 % μαλακού σίτου), φυτικών ελαίων (23 %) και ελαιούχων σπόρων (22 %, και ιδίως κράμβης: 72 %). Οι παγκόσμιες τιμές των τροφίμων είναι ήδη υψηλές και θα μπορούσαν να αυξηθούν και άλλο λόγω της κατάστασης.

⁽³⁾ Για παράδειγμα, σύμφωνα με τις βάσεις δεδομένων για τα σήματα και για τα σχέδια του Παγκόσμιου Οργανισμού Διοικητικής Ιδιοκτησίας (WIPO Global Brand Database και WIPO Global Designs Database), καθώς και τη βάση δεδομένων PatentSight αντίστοιχα, τον Μάρτιο του 2022 οι επιχειρήσεις της ΕΕ κατείχαν περίπου 150 000 εμπορικά σήματα, 2 000 βιομηχανικά σχέδια και 44 000 διπλώματα ευρεσιτεχνίας σε ισχύ στη Ρωσία. Τα προστατευόμενα εμπορικά σήματα των επιχειρήσεων της ΕΕ στη Ρωσία αφορούν κυρίως τους ακόλουθους τομείς: φαρμακευτικά προϊόντα, καλλυντικά, αυτοκινητοβιομηχανία, χημικά προϊόντα και καταναλωτικά αγαθά, είδη μόδας και πολυτελείας. Δεδομένης της ασαφούς ορολογίας του διατάγματος αριθ. 299, της 6ης Μαρτίου 2022, που εγκρίθηκε από τη ρωσική κυβέρνηση για την τροποποίηση της μεθόδου αποζημίωσης που πρέπει να καταβληθεί στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας (βλ. υποσημείωση 1), καθώς και της οικονομικής έκθεσης των επιχειρήσεων της ΕΕ και των άυλων στοιχείων ενεργητικού που κατέχουν στη Ρωσία, το αντίμετρο αυτό μπορεί να έχει δυνητικά ευρύ και επιζήμιο αντίκτυπο για τις επιχειρήσεις της ΕΕ.

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/259 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 1)· εκτελεστικοί κανονισμοί (ΕΕ) 2022/260 και 2022/261 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 3, ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 15)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/262 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών στην κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 74)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/263 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, σχετικά με περιοριστικά μέτρα ως απάντηση στην αναγνώριση των μη ελεγχόμενων από την κυβέρνηση περιοχών των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ της Ουκρανίας και στην αποστολή ρωσικών ενόπλων δυνάμεων στις εν λόγω περιοχές (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 77)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/264 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 95)· αποφάσεις (ΚΕΠΠΑ) 2022/265 και 2022/267 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 98, ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 114)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/266 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, σχετικά με περιοριστικά μέτρα ως απάντηση στην αναγνώριση των μη ελεγχόμενων από την κυβέρνηση περιοχών των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ της Ουκρανίας και στην αποστολή ρωσικών ενόπλων δυνάμεων στις εν λόγω περιοχές (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 109).

10. Στις 25 Φεβρουαρίου 2022, το Συμβούλιο συμφώνησε περαιτέρω κυρώσεις κατά της Ρωσίας, οι οποίες έχουν ως στόχο: i) τον χρηματοπιστωτικό τομέα, ii) τους τομείς της ενέργειας, του διαστήματος και των μεταφορών, iii) τα αγαθά διπλής χρήσης, iv) τον έλεγχο των εξαγωγών και τη χρηματοδότηση εξαγωγών, v) την πολιτική θεωρήσεων και vi) πρόσθετες κυρώσεις κατά Ρώσων και άλλων πολιτών (συμπεριλαμβανομένων Λευκορώσων) ⁽⁵⁾.
11. Στις 28 Φεβρουαρίου 2022, το Συμβούλιο αποφάσισε να κλείσει τον ευρωπαϊκό εναέριο χώρο για τα ρωσικά αεροσκάφη και θέσπισε προληπτικά μέτρα για να διασφαλίσει ότι η Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας δεν μπορεί να διαθέσει τα διεθνή αποθεματικά της κατά τρόπο που υπονομεύει τον αντίκτυπο των ληφθέντων μέτρων ⁽⁶⁾. Το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης πρόσθετες κυρώσεις κατά Ρώσων πολιτών ⁽⁷⁾.
12. Την 1η Μαρτίου 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε περαιτέρω μέτρα: i) τον αποκλεισμό επιλεγμένων ρωσικών τραπεζών από το σύστημα διαβίβασης μηνυμάτων SWIFT ⁽⁸⁾, ii) μέτρα κατά της παραπληροφόρησης των ρωσικών κρατικών μέσων ενημέρωσης Russia Today και Sputnik ⁽⁹⁾.
13. Στις 2 Μαρτίου 2022, το Συμβούλιο αποφάσισε να επιβάλει περαιτέρω κυρώσεις κατά της Λευκορωσίας όσον αφορά το εμπόριο αγαθών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή την παρασκευή προϊόντων καπνού, ορυκτών προϊόντων, προϊόντων χλωριούχου καλίου («ποτάσα»), προϊόντων ξύλου, προϊόντων τσιμέντου, προϊόντων σιδήρου και χάλυβα και προϊόντων καουτσούκ, λόγω του ρόλου της στη διευκόλυνση της στρατιωτικής επίθεσης. Επίσης, απαγόρευσε την εξαγωγή προς τη Λευκορωσία ή για χρήση στη Λευκορωσία αγαθών και τεχνολογίας διπλής χρήσης, τις εξαγωγές αγαθών και τεχνολογίας που θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση του στρατιωτικού και τεχνολογικού τομέα, καθώς και του τομέα της άμυνας και της ασφάλειας της Λευκορωσίας, και τις εξαγωγές μηχανημάτων, σε συνδυασμό με περιορισμούς στην παροχή συναφών υπηρεσιών ⁽¹⁰⁾. Το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης μεμονωμένα μέτρα κατά 22 Λευκορώσων πολιτών ⁽¹¹⁾.
14. Στις 9 Μαρτίου 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε πρόσθετα μέτρα με στόχο τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Λευκορωσίας, που περιλαμβάνουν στη Ρωσία, απαγόρευση συναλλαγών με την Κεντρική Τράπεζα της Λευκορωσίας, επιβολή ορίων στις χρηματοοικονομικές εισροές από τη Λευκορωσία στην ΕΕ και απαγόρευση της πώλησης

⁽⁵⁾ Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/327 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 48 της 25.2.2022, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/328 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 49 της 25.2.2022, σ. 1)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/329 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 50 της 25.2.2022, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/330 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 51 της 25.2.2022, σ. 1)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/331 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, που τροποποιεί την απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 52 της 25.2.2022, σ. 1)· εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/332 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 53 της 25.2.2022, σ. 1)· απόφαση (ΕΕ) 2022/333 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, σχετικά με τη μερική αναστολή της εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ρωσικής Ομοσπονδίας για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ρωσικής Ομοσπονδίας (ΕΕ L 54 της 25.2.2022, σ. 1).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/334 του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 57 της 28.2.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/335 του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 57 της 28.2.2022, σ. 4).

⁽⁷⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/336 του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 58 της 28.2.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/337 του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2022, που τροποποιεί την απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 59 της 28.2.2022, σ. 1).

⁽⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/345 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 63 της 2.3.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/346 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 63 της 2.3.2022, σ. 5).

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/350 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 65 της 2.3.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/351 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 65 της 2.3.2022, σ. 5).

⁽¹⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/355 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 765/2006 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία (ΕΕ L 67 της 2.3.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/356 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2012/642/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία (ΕΕ L 67 της 2.3.2022, σ. 103).

⁽¹¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/345 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 63 της 2.3.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/354 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 63 της 2.3.2022, σ. 5).

τραπεζογραμμάτων σε ευρώ στη Λευκορωσία ⁽¹²⁾. Το Συμβούλιο θέσπισε επίσης περαιτέρω περιοριστικά μέτρα όσον αφορά τις εξαγωγές αγαθών θαλάσσιας ναυσιπλοΐας και τεχνολογιών ραδιοεπικοινωνίας στη Ρωσία. Επιπλέον, το Συμβούλιο επέβαλε περιοριστικά μέτρα σε 160 επιπλέον άτομα ⁽¹³⁾. Στις 15 Μαρτίου 2022 ⁽¹⁴⁾, το Συμβούλιο συμφώνησε περαιτέρω τομεακά και μεμονωμένα μέτρα κατά της Ρωσίας. Πιο συγκεκριμένα, το Συμβούλιο αποφάσισε: i) να απαγορεύσει όλες τις συναλλαγές με ορισμένες κρατικές επιχειρήσεις, ii) να απαγορεύσει την παροχή όλων των υπηρεσιών αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας, καθώς και την πρόσβαση σε συνδρομητικές υπηρεσίες σε σχέση με δραστηριότητες αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, σε οποιοδήποτε πρόσωπο ή οντότητα της Ρωσίας, iii) να διευρύνει τον κατάλογο προσώπων που συνδέονται με την αμυντική και βιομηχανική βάση της Ρωσίας, στα οποία επιβάλλονται αυστηρότεροι περιορισμοί στις εξαγωγές ειδών και τεχνολογίας διπλής χρήσης που μπορεί να συμβάλουν στην τεχνολογική ενίσχυση του ρωσικού τομέα άμυνας και ασφάλειας, iv) να απαγορεύσει τις νέες επενδύσεις στον ρωσικό ενεργειακό τομέα και να θεσπίσει γενικό περιορισμό στις εξαγωγές εξοπλισμού, τεχνολογίας και υπηρεσιών για τον ενεργειακό κλάδο, v) να θεσπίσει περαιτέρω εμπορικούς περιορισμούς όσον αφορά τον σίδηρο και τον χάλυβα, καθώς και τα είδη πολυτελείας ⁽¹⁵⁾. Επιπλέον, το Συμβούλιο αποφάσισε να επιβάλει κυρώσεις σε βασικούς Ρώσους ολιγάρχες, εκπροσώπους ομάδων ειδικών συμφερόντων και προπαγανδιστές, καθώς και σε βασικές εταιρείες στον τομέα της αεροπορίας, τον στρατιωτικό τομέα και στους τομείς των ειδών διπλής χρήσης, της ναυπηγικής βιομηχανίας και της κατασκευής μηχανημάτων ⁽¹⁶⁾.

15. Σε στενή συνεργασία με την ΕΕ, επιβλήθηκαν επίσης κυρώσεις από διεθνείς εταίρους, και συγκεκριμένα από τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Ηνωμένο Βασίλειο, τον Καναδά, τη Νορβηγία, την Ιαπωνία, τη Νότια Κορέα, την Ελβετία και την Αυστραλία.

1.2. Επιχειρήσεις και νοικοκυριά που πλήττονται από τις υψηλές τιμές φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας ή από διαταραχές του ενεργειακού εφοδιασμού

16. Η τρέχουσα κρίση έχει ήδη οδηγήσει σε αύξηση των τιμών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας, πολύ πάνω από τα ήδη υψηλά επίπεδα που παρατηρήθηκαν κατά την περίοδο πριν από την επίθεση. Εν προκειμένω, η Επιτροπή παραπέμπει στην εργαλειοθήκη που παρουσίασε ήδη τον Οκτώβριο του 2021 ⁽¹⁷⁾ (στο εξής: ανακοίνωση του Οκτωβρίου) και την ανακοίνωση REPowerEU της 8ης Μαρτίου 2022 (στο εξής: ανακοίνωση REPowerEU) ⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁹⁾.
17. Οι πολύ υψηλές τιμές της ενέργειας πλήττουν την οικονομία, καθώς και την αγοραστική δύναμη των πολιτών της ΕΕ, ιδίως των πλέον ευάλωτων. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εκτίμησε πριν από την ρωσική επίθεση ότι οι κλυδωνισμοί των τιμών της ενέργειας θα μειώσουν την αύξηση του ΑΕΠ κατά περίπου 0,5 εκατοστιαίες μονάδες το 2022. Οι συνεχιζόμενες υψηλές τιμές της ενέργειας είναι πιθανόν να αυξήσουν τη φτώχεια και να επηρεάσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Ιδίως οι ενεργοβόρες βιομηχανίες αντιμετωπίζουν υψηλότερο κόστος κατασκευής. Αυτές οι αυξήσεις του κόστους μπορούν σε ορισμένες περιπτώσεις να υπονομεύσουν τη συνέχιση της δραστηριότητας επιχειρήσεων οι οποίες διαφορετικά θα ήταν κερδοφόρες, με πιθανό αντίκτυπο στην απασχόληση.

⁽¹²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/398 του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 765/2006 του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία και της εμπλοκής της Λευκορωσίας στην επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας (ΕΕ L 82 της 9.3.2022, σ.1).

⁽¹³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/394 του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 81 της 9.3.2022, σ.1).

⁽¹⁴⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/427 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 87 της 15.3.2022, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/428 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 87 I της 15.3.2022, σ. 13).

⁽¹⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/428 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 87 I της 15.3.2022, σ. 13) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/430 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 87 I της 15.3.2022, σ. 56).

⁽¹⁶⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/427 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 87 I της 15.3.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/429 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 87 I της 15.3.2022, σ. 44).

⁽¹⁷⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 13ης Οκτωβρίου 2021, «Αντιμετώπιση της αύξησης των τιμών της ενέργειας: μια εργαλειοθήκη για δράση και στήριξη» [COM(2021) 660 final].

⁽¹⁸⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 8ης Μαρτίου 2022, «REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτή οικονομικά, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια» [COM(2022) 108 final].

⁽¹⁹⁾ Μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2021 (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 1), η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη, κατόπιν αιτήματος, στον σχεδιασμό και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στην εξασφάλιση πιο προσιτής οικονομικά, ασφαλούς και βιώσιμης ενέργειας.

18. Η εργαλειοθήκη που παρουσίασε η Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2021 έχει αποδειχθεί χρήσιμη και εφαρμόζεται σε μεγάλη έκταση. Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει μέτρα με βάση την εργαλειοθήκη. Χάρη στα μέτρα αυτά έχουν μειωθεί οι λογαριασμοί ενέργειας για περίπου 71 εκατομμύρια νοικοκυριά και για αρκετά εκατομμύρια μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις («ΜΜΕ») και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Συνολικά, το κόστος των μέτρων αυτών υπερβαίνει τα 23 δισ. EUR.
19. Η ανακοίνωση REPowerEU παρέχει περαιτέρω καθοδήγηση και προτείνει νέες δράσεις για την αύξηση της παραγωγής πράσινης ενέργειας, τη διαφοροποίηση του εφοδιασμού και τη μείωση της ζήτησης, συμπεριλαμβανομένων προπαρασκευαστικών μέτρων για τον επόμενο χειμώνα. Η επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης θα μειώσει τις εκπομπές και την εξάρτηση από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα και θα προσφέρει προστασία από την απότομη αύξηση των τιμών. Ως εκ τούτου, είναι καθοριστικής σημασίας να αντιμετωπιστεί η τρέχουσα κρίση. Ωστόσο, βραχυπρόθεσμα, ενδέχεται να χρειαστεί προσωρινή στήριξη για να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν υψηλές τιμές ενέργειας.

1.3. Η ανάγκη στενού ευρωπαϊκού συντονισμού των εθνικών μέτρων ενίσχυσης

20. Η στοχευμένη και αναλογική εφαρμογή του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ χρησιμεύει για να διασφαλιστεί ότι τα εθνικά μέτρα στήριξης είναι αποτελεσματικά για την παροχή βοήθειας στις επιχειρήσεις και στους εργαζομένους που πλήττονται από την τρέχουσα κρίση. Ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ διασφαλίζει επίσης ότι η εσωτερική αγορά της ΕΕ δεν είναι κατακερματισμένη και ότι οι ίδιοι όροι ανταγωνισμού παραμένουν άθικτοι. Η ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς είναι σημαντική για την αντιμετώπιση των εξωτερικών πιέσεων και την αποφυγή αγώνων δρόμου για επιδοτήσεις, όπου τα πιο εύπορα κράτη μέλη μπορούν να δαπανήσουν περισσότερα από τους γείτονες εις βάρος της συνοχής εντός της Ένωσης.

1.4. Κατάλληλα μέτρα κρατικής ενίσχυσης

21. Στο πλαίσιο της γενικότερης προσπάθειας που καταβάλλουν τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που απορρέουν από τη γεωπολιτική κατάσταση, η παρούσα ανακοίνωση περιγράφει τις δυνατότητες που έχουν τα κράτη μέλη βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις να εξασφαλίσουν ρευστότητα και πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τις επιχειρήσεις, ιδίως δε τις ΜΜΕ που αντιμετωπίζουν οικονομικές προκλήσεις στο πλαίσιο της τρέχουσας κρίσης.
22. Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση του Οκτωβρίου, τα μέτρα υπέρ των μη εμπορικών καταναλωτών ενέργειας δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις, υπό την προϋπόθεση ότι δεν ωφελούν έμμεσα κάποιο συγκεκριμένο τομέα ή επιχείρηση. Τα κράτη μέλη μπορούν, για παράδειγμα, να καταβάλουν ειδικές κοινωνικές παροχές σε όσους διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο. Οι παροχές αυτές θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν να εξοφλήσουν τους λογαριασμούς ενέργειας βραχυπρόθεσμα ή να τους στηρίξουν προκειμένου να προβούν σε βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης, διασφαλίζοντας παράλληλα την αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς.
23. Τα μέτρα που απευθύνονται στους εμπορικούς καταναλωτές ενέργειας δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις, υπό την προϋπόθεση ότι είναι γενικής φύσεως. Τα εν λόγω μη επιλεκτικά μέτρα μπορούν, για παράδειγμα, να λάβουν τη μορφή γενικών μειώσεων φόρων ή εισφορών, μειωμένου συντελεστή στην παροχή φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας ή τηλεθέρμανσης ή μειωμένου κόστους δικτύου. Στον βαθμό που οι εθνικές παρεμβάσεις χαρακτηρίζονται ως ενισχύσεις, μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις. Για παράδειγμα, οι ενισχύσεις με τη μορφή μειώσεων εναρμονισμένων περιβαλλοντικών φόρων που συμμορφώνονται με τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας και τους κανόνες που ορίζονται στην οδηγία για τη φορολόγηση της ενέργειας ⁽²⁰⁾, καθώς και με τις διατάξεις του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία μπορούν να εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση στην Επιτροπή.
24. Τα κράτη μέλη καλούνται να εξετάσουν, χωρίς διακρίσεις, τον καθορισμό απαιτήσεων σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος ή την ασφάλεια του εφοδιασμού για τη χορήγηση ενισχύσεων βάσει του τμήματος 2.4 της παρούσας ανακοίνωσης. Αυτό θα μπορούσε, για παράδειγμα, να λάβει τις ακόλουθες μορφές ⁽²¹⁾:
 - α. απαίτηση από τον δικαιούχο να καλύπτει ορισμένο μερίδιο των αναγκών του κατανάλωσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, π.χ. μέσω συμφωνιών αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ή μέσω άμεσων επενδύσεων στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές·
 - β. απαίτηση υλοποίησης επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης, με στόχο τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας σε σχέση με την οικονομική παραγωγή, π.χ. μέσω μειωμένης κατανάλωσης για παραγωγικές διεργασίες, θέρμανση ή μεταφορές·
 - γ. απαίτηση επενδύσεων για τη μείωση ή τη διαφοροποίηση της κατανάλωσης φυσικού αερίου, π.χ. μέσω μέτρων εξηλεκτρισμού με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ή κυκλικών λύσεων, όπως η επαναχρησιμοποίηση απεριών·

⁽²⁰⁾ Οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51).

⁽²¹⁾ Τα κράτη μέλη καλούνται να αξιολογήσουν τις δυνατότητες χορήγησης ενισχύσεων που εγκρίνονται βάσει των κατευθυντήριων γραμμών του 2022 σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για το κλίμα, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενέργεια, ιδίως όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την ενεργειακή απόδοση ή άλλα μέτρα απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές.

- δ. απαίτηση υλοποίησης επενδύσεων ευελιξίας, ώστε να διευκολυνθεί η καλύτερη προσαρμογή των επιχειρηματικών διαδικασιών στα μηνύματα όσον αφορά τις τιμές στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας·
25. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να χορηγούν ενισχύσεις για την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από έκτακτα γεγονότα σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ. Τέτοιες κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες αποσκοπούν στον μετριασμό των ζημιών που προκαλούνται άμεσα από τα τρέχοντα και έκτακτα γεγονότα της ρωσικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας, μπορούν επίσης να καλύπτουν ορισμένες άμεσες επιπτώσεις των οικονομικών κυρώσεων που επιβλήθηκαν ή των αντίμετρων που επηρεάζουν αρνητικά την ικανότητα του δικαιούχου να ασκεί την οικονομική του δραστηριότητα ή συγκεκριμένο και διακριτό μέρος της οικονομικής του δραστηριότητας.
26. Τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιούν τα εν λόγω μέτρα ενίσχυσης και η Επιτροπή θα τα αξιολογεί απευθείας βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ. Οι ενισχύσεις αυτές μπορούν να χορηγούνται σε προβληματικές επιχειρήσεις.
27. Η μεταφορά των προσφύγων και του ανθρωπιστικού υλικού δεν εμπίπτει καταρχήν στους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, εφόσον το κράτος ενεργεί στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιας εξουσίας (σε αντίθεση με την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας) και εφόσον οι υπηρεσίες μεταφορών δεν αγοράζονται σε επίπεδο υψηλότερο από την τιμή της αγοράς.
28. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στις επιχειρήσεις βάσει της παρούσας ανακοίνωσης και οι οποίες διοχετεύονται μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων ως ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, πρέπει να ωφελούν άμεσα τις επιχειρήσεις αυτές. Ωστόσο, ενδέχεται να παρέχουν έμμεσο πλεονέκτημα στους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Παρόλα αυτά, στο πλαίσιο των διασφαλίσεων που αναφέρονται στις ενότητες 2.2 και 2.3, τα εν λόγω έμμεσα πλεονεκτήματα δεν στοχεύουν στη διατήρηση ή την αποκατάσταση της βιωσιμότητας, της ρευστότητας ή της φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω ενισχύσεις δεν θα χαρακτηριστούν ως έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη δυνάμει της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών - BRRD) ⁽²²⁾ ή δυνάμει του κανονισμού 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (κανονισμός για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης - EME) ⁽²³⁾ ούτε θα αξιολογηθούν βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που ισχύουν για τον τραπεζικό τομέα ⁽²⁴⁾.
29. Οι ενισχύσεις, οι οποίες χορηγούνται από τα κράτη μέλη σε πιστωτικά ιδρύματα βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ για την αντιστάθμιση της άμεσης ζημίας που υφίστανται ως απόρροια της τρέχουσας κρίσης και οι οποίες δεν στοχεύουν στη διατήρηση ή την αποκατάσταση της βιωσιμότητας, της ρευστότητας ή της φερεγγυότητας ενός ιδρύματος ή μιας οντότητας, δεν θα χαρακτηρίζονται ως έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη βάσει της οδηγίας BRRD ή του κανονισμού EME ούτε θα αξιολογούνται βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που ισχύουν στον τραπεζικό τομέα ⁽²⁵⁾.
30. Εάν, λόγω της τρέχουσας κρίσης και των κυρώσεων που επιβλήθηκαν σε σχέση με την εν λόγω επίθεση, τα πιστωτικά ιδρύματα χρειαστούν έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη (βλ. άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 28 της οδηγίας BRRD και άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 29 του κανονισμού EME) με τη μορφή μέτρου ρευστότητας, ανακεφαλαιοποίησης ή απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων, θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσον το εν λόγω μέτρο πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 32 παράγραφος 4 στοιχείο δ) σημεία i), ii) ή iii) της οδηγίας BRRD και του άρθρου 18 παράγραφος 4 στοιχείο δ) σημεία i), ii) ή iii) του κανονισμού EME. Σε περίπτωση που πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις, το πιστωτικό ίδρυμα που λαμβάνει την έκτακτη αυτή δημόσια χρηματοδοτική στήριξη δεν θα θεωρείται ότι τελεί υπό πτώχευση ή ότι ενδέχεται να πτωχεύσει.

⁽²²⁾ ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 190, βλ. άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 28 της οδηγίας BRRD.

⁽²³⁾ ΕΕ L 225 της 30.7.2014, σ. 1, βλ. άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 29 του κανονισμού EME.

⁽²⁴⁾ Ανακοίνωση σχετικά με την ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης: περιορισμός των ενισχύσεων στο ελάχιστο απαραίτητο και διασφαλίσεις έναντι αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού (ΕΕ C 10 της 15.1.2009, σ. 2)· ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αντιμετώπιση των απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων στον κοινωτικό τραπεζικό τομέα (ΕΕ C 72 της 26.3.2009, σ. 1)· ανακοίνωση της Επιτροπής περί της αποκατάστασης της βιωσιμότητας και αξιολόγησης των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων (ΕΕ C 195 της 19.8.2009, σ. 9)· ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, από την 1η Ιανουαρίου 2011, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης (ΕΕ C 329 της 7.12.2010, σ. 7)· ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, μετά την 1η Ιανουαρίου 2012, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών εντός του πλαισίου της χρηματοπιστωτικής κρίσης (ΕΕ C 356 της 6.12.2011, σ. 7)· και ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, μετά την 1η Αυγούστου 2013, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης («Τραπεζική ανακοίνωση 2013») (ΕΕ C 216 της 30.7.2013, σ. 1).

⁽²⁵⁾ Κάθε μέτρο στήριξης των πιστωτικών ιδρυμάτων ή άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων το οποίο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ και δεν εμπίπτει στην παρούσα ανακοίνωση πρέπει να κοινοποιείται στην Επιτροπή και θα αξιολογείται βάσει των σχετικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

31. Στον βαθμό που τα μέτρα αυτά λαμβάνονται για την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με τη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας και τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν σε σχέση με την επίθεση αυτήν, θα θεωρείται ότι εμπίπτουν στο σημείο 45 της Τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013 ⁽²⁶⁾, το οποίο προβλέπει εξαίρεση από την απαίτηση επιμερισμού των βαρών μεταξύ των μετόχων και των πιστωτών τίτλων μειωμένης εξοφλητικής προτεραιότητας.
32. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο της παρούσας ανακοίνωσης δεν εξαρτώνται από τη μετεγκατάσταση παραγωγικής δραστηριότητας ή άλλης δραστηριότητας του δικαιούχου από άλλη χώρα εντός του ΕΟΧ στο έδαφος του κράτους μέλους που χορηγεί την ενίσχυση. Τέτοιος όρος εικάζεται ότι θα ήταν επιβλαβής για την εσωτερική αγορά. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από τον αριθμό θέσεων εργασίας που πράγματι απωλέσθηκαν κατά την αρχική εγκατάσταση του δικαιούχου στον ΕΟΧ.
33. Οι ενισχύσεις βάσει της παρούσας ανακοίνωσης δεν χορηγούνται σε επιχειρήσεις στις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις από την ΕΕ, στις οποίες περιλαμβάνονται ενδεικτικά:
 - α. πρόσωπα, οντότητες ή φορείς που κατονομάζονται ρητά στις νομικές πράξεις που επιβάλλουν τις εν λόγω κυρώσεις·
 - β. επιχειρήσεις που ανήκουν σε ή ελέγχονται από πρόσωπα, οντότητες ή φορείς έναντι των οποίων έχουν επιβληθεί κυρώσεις από την ΕΕ· ή
 - γ. επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε βιομηχανικούς κλάδους έναντι των οποίων έχουν επιβληθεί κυρώσεις από την ΕΕ, στο βαθμό που η ενίσχυση αυτή θα υπονόμει τους στόχους των σχετικών κυρώσεων.

1.5. Εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ

34. Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή μπορεί να κρίνει ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά ενισχύσεις «για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους». Εν προκειμένω, τα Δικαστήρια της Ένωσης έχουν αποφανθεί ότι η διαταραχή πρέπει να επηρεάζει το σύνολο ή σημαντικό μέρος της οικονομίας του οικείου κράτους μέλους και όχι απλώς μία από τις περιφέρειες ή ένα από τα τμήματα της επικράτειάς του. Τούτο, εξάλλου, συνάδει με την ανάγκη στενής ερμηνείας οποιασδήποτε εξαιρετικής διάταξης, όπως το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ ⁽²⁷⁾. Την ερμηνεία αυτή εφαρμόζει με συνέπεια η Επιτροπή κατά τη λήψη αποφάσεων ⁽²⁸⁾.
35. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν από την ΕΕ ή τους διεθνείς εταίρους της και τα αντίμετρα που ελήφθησαν, για παράδειγμα από τη Ρωσία, έχουν δημιουργήσει σημαντικές οικονομικές αβεβαιότητες, έχουν διαταράξει τις εμπορικές ροές και τις αλυσίδες εφοδιασμού και έχουν οδηγήσει σε εξαιρετικά υψηλές και αιφνίδιες αυξήσεις των τιμών, ιδίως στον τομέα του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά και σε πολλές άλλες εισροές, πρώτες ύλες και πρωτογενή αγαθά, μεταξύ άλλων στον αγροδιατροφικό τομέα. Οι επιπτώσεις αυτές έχουν προκαλέσει, στο σύνολό τους, σοβαρή διαταραχή της οικονομίας όλων των κρατών μελών. Οι διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού και η αυξημένη αβεβαιότητα έχουν άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις που επηρεάζουν πολλούς τομείς. Εκτός αυτού, η αύξηση των τιμών της ενέργειας επηρεάζει ουσιαστικά όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας σε όλα τα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι ένα μεγάλο φάσμα οικονομικών τομέων σε όλα τα κράτη μέλη πλήττεται από σοβαρή οικονομική διαταραχή. Στη βάση αυτή, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σκόπιμο να καθοριστούν τα κριτήρια για την αξιολόγηση των μέτρων κρατικής ενίσχυσης που μπορούν να χορηγήσουν τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση της σοβαρής αυτής διαταραχής.
36. Ειδικότερα οι κρατικές ενισχύσεις είναι δικαιολογημένες και μπορούν να κηρυχθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, εφόσον αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της έλλειψης ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις που πλήττονται άμεσα ή έμμεσα από τη σοβαρή οικονομική διαταραχή που προκλήθηκε από τη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας και τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν από την ΕΕ ή τους διεθνείς εταίρους της, καθώς και από τα αντίμετρα που ελήφθησαν, για παράδειγμα από τη Ρωσία.
37. Στην παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή καθορίζει τα κριτήρια αξιολόγησης της συμβατότητας που θα εφαρμόσει επί της αρχής στις ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ. Επομένως, τα κράτη μέλη πρέπει να αποδεικνύουν ότι τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που

⁽²⁶⁾ Όπως ορίζεται στην υποσημείωση 24.

⁽²⁷⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-132/96 και T-143/96, Freistaat Sachsen και άλλοι κατά Επιτροπής, EU:T:1999:326, σκέψη 167.

⁽²⁸⁾ Απόφαση 98/490/ΕΚ της Επιτροπής στην υπόθεση C 47/96 Crédit Lyonnais (ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 28), σημείο 10.1· απόφαση 2005/345/ΕΚ της Επιτροπής στην υπόθεση C 28/02 Bankgesellschaft Berlin (ΕΕ L 116 της 4.5.2005, σ. 1), σημεία 153 και εξής· και απόφαση 2008/263/ΕΚ της Επιτροπής στην υπόθεση C-50/06 BAWAG (ΕΕ L 83 της 26.3.2008, σ. 7), σημείο 166. Βλ. απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση NN 70/07, Northern Rock (ΕΕ C 43 της 16.2.2008, σ. 1)· απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση NN 25/08 Rescue aid to Risikoabschirmung WestLB (ΕΕ C 189 της 26.7.2008, σ. 3)· απόφαση της Επιτροπής, της 4ης Ιουνίου 2008, σχετικά με κρατική ενίσχυση C9/08 της Γερμανίας υπέρ της SachsenLB (ΕΕ L 104 της 24.4.2009, σ. 34)· και απόφαση της Επιτροπής, της 16ης Ιουνίου 2017, στην υπόθεση SA.32544 (2011/C) Αναδιάρθρωση της ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ (ΕΕ L 186 της 24.7.2018, σ. 25).

κοινοποιούνται στην Επιτροπή και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας ανακοίνωσης είναι αναγκαία, κατάλληλα και αναλογικά για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας του οικείου κράτους μέλους, καθώς και ότι τηρούνται πλήρως όλες οι απαιτήσεις της παρούσας ανακοίνωσης.

38. Τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που κοινοποιούνται και αξιολογούνται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης αποσκοπούν στη στήριξη επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ και πλήττονται από τη ρωσική στρατιωτική επίθεση και/ή από τις συνέπειες των οικονομικών κυρώσεων που επιβλήθηκαν, καθώς και από τα αντίμετρα που ελήφθησαν ως αντίποινα, για παράδειγμα από τη Ρωσία. Τα μέτρα ενίσχυσης δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να χρησιμοποιηθούν για να υπονομεύσουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα των κυρώσεων που επιβάλλονται από την ΕΕ ή τους διεθνείς εταίρους της και πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με τους κανόνες κατά της καταστρατήγησης των εφαρμοστέων κανονισμών ⁽²⁹⁾. Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να αποφευχθεί το ενδεχόμενο τα φυσικά πρόσωπα ή οι οντότητες κατά των οποίων στρέφονται οι κυρώσεις να ωφεληθούν άμεσα ή έμμεσα από οποιαδήποτε τέτοια μέτρα ⁽³⁰⁾.
39. Τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας ανακοίνωσης είναι δυνατό να σωρευθούν μεταξύ τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις των εκάστοτε τμημάτων της παρούσας ανακοίνωσης. Τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που καλύπτονται από την παρούσα ανακοίνωση είναι δυνατό να σωρευθούν με ενισχύσεις δυνάμει των κανονισμών για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ⁽³¹⁾ ή με ενισχύσεις δυνάμει των κανονισμών απαλλαγής κατά κατηγορία ⁽³²⁾, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι διατάξεις και οι κανόνες σώρευσης των εν λόγω κανονισμών. Τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που καλύπτονται από την παρούσα ανακοίνωση μπορούν να σωρευθούν με ενισχύσεις βάσει του προσωρινού πλαισίου COVID-19 ⁽³³⁾, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι αντίστοιχοι κανόνες σώρευσης τους. Όταν τα κράτη μέλη χορηγούν στον ίδιο δικαιούχο δάνεια ή εγγυήσεις βάσει του προσωρινού πλαισίου COVID-19 καθώς και βάσει της παρούσας ανακοίνωσης και όταν το συνολικό ποσό του αρχικού κεφαλαίου του δανείου υπολογίζεται με βάση τις αυτοδηλούμενες ανάγκες ρευστότητας του δικαιούχου, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω ανάγκες ρευστότητας καλύπτονται μέσω ενισχύσεων μόνον άπαξ. Ομοίως, οι ενισχύσεις βάσει της παρούσας ανακοίνωσης μπορούν να σωρευθούν με ενισχύσεις βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, αλλά δεν μπορεί να υπάρξει υπεραντιστάθμιση της ζημίας που υπέστη ο δικαιούχος.

2. ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΜΕΤΡΑ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

2.1. Περιορισμένα ποσά ενίσχυσης

40. Πέραν των υφιστάμενων δυνατοτήτων βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, προσωρινά περιορισμένα ποσά ενίσχυσης σε επιχειρήσεις που πλήττονται από τη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας και/ή τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν ή τα αντίμετρα που ελήφθησαν ως αντίποινα, μπορούν να αποτελέσουν κατάλληλη, αναγκαία και στοχευμένη λύση.
41. Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι οι εν λόγω κρατικές ενισχύσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται πλήρως όλοι οι ακόλουθοι όροι (οι ειδικές διατάξεις για τους πρωτογενείς τομείς της γεωργίας, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας προβλέπονται στο σημείο 42):

⁽²⁹⁾ Για παράδειγμα, άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 229 της 31.7.2014, σ. 1).

⁽³⁰⁾ Λαμβανομένης υπόψη της ειδικής περίπτωσης, με δύο διαδοχικές κρίσεις που έχουν πλήξει τις επιχειρήσεις με πολλαπλούς τρόπους, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να χορηγήσουν ενισχύσεις βάσει της παρούσας ανακοίνωσης και σε προβληματικές επιχειρήσεις.

⁽³¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 9)· κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014, σ. 45)· και κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 360/2012 της Επιτροπής, της 25ης Απριλίου 2012, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΕΕ L 114 της 26.4.2012, σ. 8).

⁽³²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία)· κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 193 της 1.7.2014, σ. 1)· και κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 369 της 24.12.2014, σ. 37).

⁽³³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής – «Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19» (ΕΕ C 911 της 20.3.2020, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τις ανακοινώσεις της Επιτροπής C(2020) 2215 (ΕΕ C 1121 της 4.4.2020, σ. 1), C(2020) 3156 (ΕΕ C 164 της 13.5.2020, σ. 3), C(2020) 4509 (ΕΕ C 218 της 2.7.2020, σ. 3), C(2020) 7127 (ΕΕ C 3401 της 13.10.2020, σ. 1), C(2021) 564 (ΕΕ C 34 της 1.2.2021, σ. 6) και C(2021) 8442 (ΕΕ C 473 της 24.11.2021, σ. 1).

- α. η συνολική ενίσχυση δεν υπερβαίνει τα 400 000 EUR ανά επιχείρηση ανά πάσα στιγμή ⁽³⁴⁾. η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων πληρωμών ή με άλλες μορφές όπως επιστρεπτές προκαταβολές, εγγυήσεις ⁽³⁵⁾, δάνεια ⁽³⁶⁾ και ίδια κεφάλαια, με την προϋπόθεση ότι η συνολική ονομαστική αξία των εν λόγω μέτρων δεν υπερβαίνει το συνολικό ανώτατο όριο των 400 000 EUR ανά επιχείρηση· όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων·
- β. η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος με εκτιμώμενο προϋπολογισμό·
- γ. η ενίσχυση χορηγείται το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2022 ⁽³⁷⁾·
- δ. η ενίσχυση χορηγείται σε επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση·
- ε. η ενίσχυση που χορηγείται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων ⁽³⁸⁾ συνοδεύεται από την υποχρέωση μη μετακύλισής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς και δεν καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή αγοράζονται από τους πρωτογενείς παραγωγούς, εκτός εάν, στη δεύτερη περίπτωση, τα προϊόντα είτε δεν διατέθηκαν στην αγορά είτε χρησιμοποιήθηκαν για μη διατροφικούς σκοπούς, όπως η απόσταξη, η μεθανιοποίηση ή η λιπασματοποίηση από τις οικείες επιχειρήσεις.
42. Κατά παρέκκλιση από το σημείο 41 στοιχείο α), ισχύουν οι ακόλουθοι ειδικοί όροι για τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων ⁽³⁹⁾, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας ⁽⁴⁰⁾, επιπλέον των όρων του σημείου 41 **Error! No bookmark name given.** στοιχεία β) έως δ):
- α. η συνολική ενίσχυση δεν υπερβαίνει ανά πάσα στιγμή τα 35 000 EUR ανά επιχείρηση ⁽⁴¹⁾· η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων πληρωμών ή με άλλες μορφές όπως επιστρεπτές προκαταβολές, εγγυήσεις ⁽⁴²⁾, δάνεια ⁽⁴³⁾ και ίδια κεφάλαια, με την προϋπόθεση ότι η συνολική ονομαστική αξία των εν λόγω μέτρων δεν υπερβαίνει το συνολικό ανώτατο όριο των 35 000 EUR ανά επιχείρηση· όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται πρέπει να είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλης επιβάρυνσης·
- β. οι ενισχύσεις στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων δεν καθορίζονται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά·
- γ. οι ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας δεν αφορούν καμία από τις κατηγορίες ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως ια) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 ⁽⁴⁴⁾.

⁽³⁴⁾ Οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων που έχουν εγκριθεί δυνάμει του παρόντος τμήματος και οι οποίες έχουν επιστραφεί πριν χορηγηθεί νέα ενίσχυση δυνάμει του παρόντος τμήματος δεν θα λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του κατά πόσον υπάρχει υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου.

⁽³⁵⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή εγγυήσεων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι συμπληρωματικοί όροι του σημείου 47 στοιχείο η).

⁽³⁶⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή δανείων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι συμπληρωματικοί όροι του σημείου 50 στοιχείο ζ).

⁽³⁷⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, η φορολογική υποχρέωση σε σχέση με την οποία χορηγείται το εν λόγω πλεονέκτημα πρέπει να έχει προκύψει το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2022.

⁽³⁸⁾ Όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 6 και το άρθρο 2 σημείο 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 193 της 1.7.2014, σ. 1).

⁽³⁹⁾ Όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 193 της 1.7.2014, σ. 1).

⁽⁴⁰⁾ Όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014, σ. 45).

⁽⁴¹⁾ Οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων που έχουν εγκριθεί δυνάμει του παρόντος τμήματος και οι οποίες έχουν επιστραφεί πριν χορηγηθεί νέα ενίσχυση δυνάμει του παρόντος τμήματος δεν λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του κατά πόσον υπάρχει υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου.

⁽⁴²⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή εγγυήσεων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι συμπληρωματικοί όροι του σημείου 47 στοιχείο η).

⁽⁴³⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή δανείων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι συμπληρωματικοί όροι του σημείου 50 στοιχείο ζ).

⁽⁴⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 90 της 28.6.2014, σ. 45).

43. Όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται σε περισσότερους του ενός τομείς στους οποίους ισχύουν διαφορετικά μέγιστα ποσά σύμφωνα με το σημείο 41 **Error! No bookmark name given.** στοιχείο α) και το σημείο 42 **Error! No bookmark name given.** στοιχείο α), το οικείο κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει, με κατάλληλα μέσα όπως ο λογιστικός διαχωρισμός, ότι για καθεμία από τις δραστηριότητες αυτές τηρείται το σχετικό ανώτατο όριο και δεν σημειώνεται υπέρβαση του μέγιστου συνολικού ποσού ύψους 400 000 EUR ανά επιχείρηση. Όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται στους τομείς που καλύπτονται από το σημείο 42 **Error! No bookmark name given.** στοιχείο α), δεν θα πρέπει να σημειώνεται υπέρβαση του μέγιστου συνολικού ποσού ύψους 35 000 EUR ανά επιχείρηση.
44. Μέτρα που χορηγούνται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης με τη μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών, εγγυήσεων, δανείων ή άλλων επιστρεπτέων μέσων μπορούν να μετατραπούν σε άλλες μορφές ενίσχυσης, όπως επιχορηγήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η μετατροπή θα πραγματοποιηθεί το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2023 και ότι πληρούνται οι όροι του παρόντος τμήματος.

2.2. Στήριξη της ρευστότητας με τη μορφή εγγυήσεων

45. Για να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε ρευστότητα για τις επιχειρήσεις που πλήττονται από την τρέχουσα κρίση, η παροχή δημόσιων εγγυήσεων για δάνεια για περιορισμένο χρονικό διάστημα και ποσό δανείου μπορεί να αποτελέσει κατάλληλη, αναγκαία και στοχευμένη λύση υπό τις παρούσες περιστάσεις.
46. Για το ίδιο κεφάλαιο υποκείμενου δανείου, οι εγγυήσεις που χορηγούνται βάσει του παρόντος τμήματος δεν επιτρέπεται να σωρεύονται με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του τμήματος 2.3 της παρούσας ανακοίνωσης και αντιστρόφως, ούτε με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του τμήματος 3.2 ή του τμήματος 3.3 του προσωρινού πλαισίου για την COVID-19. Οι εγγυήσεις που χορηγούνται βάσει του παρόντος τμήματος είναι δυνατό να σωρεύονται για διαφορετικά δάνεια, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό του δανείου ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο σημείο 47 στοιχείο ε) της παρούσας ανακοίνωσης. Είναι δυνατή η παράλληλη υπαγωγή δικαιούχου σε περισσότερα του ενός μέτρα βάσει του παρόντος τμήματος, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο σημείο 47 στοιχείο ε).
47. Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι αυτές οι κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή δημόσιων εγγυήσεων συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, εφόσον:
- οι δημόσιες εγγυήσεις παρέχονται για νέα μεμονωμένα δάνεια που χορηγούνται σε επιχειρήσεις·
 - οι προμήθειες εγγύησης καθορίζονται ανά μεμονωμένο δάνειο στο ελάχιστο επίπεδο, το οποίο αυξάνεται προοδευτικά με την αύξηση της διάρκειας του εγγυημένου δανείου, όπως ορίζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Τύπος δικαιούχου	Για το 1ο έτος	Για το 2ο - 3ο έτος	Για το 4ο - 6ο έτος
MME	25 μονάδες βάσης	50 μονάδες βάσης	100 μονάδες βάσης
Μεγάλες επιχειρήσεις	50 μονάδες βάσης	100 μονάδες βάσης	200 μονάδες βάσης

- εναλλακτικά, τα κράτη μέλη μπορούν να κοινοποιούν καθεστώς, λαμβάνοντας τον ανωτέρω πίνακα ως βάση, αλλά στα οποία η διάρκεια της εγγύησης, οι προμήθειες εγγύησης και η κάλυψη της εγγύησης μπορούν να διαφοροποιούνται για κάθε αρχικό κεφάλαιο του υποκείμενου μεμονωμένου δανείου (για παράδειγμα, τυχόν χαμηλότερη κάλυψη της εγγύησης θα μπορούσε να αντισταθμιστεί με μεγαλύτερη διάρκεια ή θα μπορούσε να συνδυαστεί με χαμηλότερες προμήθειες εγγύησης)· μπορεί να χρησιμοποιηθεί σταθερή προμήθεια καθ' όλη τη διάρκεια της εγγύησης, εάν είναι υψηλότερη από τις ελάχιστες προμήθειες για το 1ο έτος που ορίζονται στον ανωτέρω πίνακα για κάθε τύπο δικαιούχου, όπως προσαρμόζονται ανάλογα με τη διάρκεια της εγγύησης και την κάλυψη της εγγύησης δυνάμει της παρούσας παραγράφου·
- η εγγύηση χορηγείται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2022 το αργότερο·
- το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο, για τα οποία χορηγείται εγγύηση βάσει του παρόντος τμήματος, δεν υπερβαίνει:
 - το 15 % του μέσου συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών του δικαιούχου κατά τις τρεις τελευταίες περατωθείσες λογιστικές περιόδους· ή
 - το 50 % των ενεργειακών δαπανών κατά τους 12 μήνες που προηγούνται του μήνα υποβολής της αίτησης ενίσχυσης·

- iii) με την κατάλληλη αιτιολόγηση από τα κράτη μέλη προς την Επιτροπή προς αξιολόγηση (για παράδειγμα σε σχέση με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο δικαιούχος κατά την τρέχουσα κρίση) ⁽⁴⁵⁾, το ύψος του δανείου μπορεί να αυξάνεται για να καλύψει τις ανάγκες ρευστότητας από τη στιγμή της χορήγησης για τους επόμενους 12 μήνες για τις ΜΜΕ ⁽⁴⁶⁾ και για τους επόμενους 6 μήνες για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Οι ανάγκες ρευστότητας που καλύπτονται ήδη από μέτρα ενίσχυσης βάσει του προσωρινού πλαισίου για την COVID-19 δεν μπορούν να καλυφθούν από μέτρα που θεσπίζονται στο πλαίσιο της παρούσας ανακοίνωσης. Οι ανάγκες ρευστότητας θα πρέπει να καθορίζονται μέσω αυτοπιστοποίησης από τον δικαιούχο ⁽⁴⁷⁾.
- στ. Η διάρκεια της εγγύησης περιορίζεται σε έξι έτη κατ' ανώτατο όριο, εκτός εάν διαφοροποιείται σύμφωνα με το σημείο 47 στοιχείο γ), και η εγγύηση δεν μπορεί να υπερβαίνει:
- i) το 90 % του αρχικού κεφαλαίου του δανείου, όταν τις ζημιές υφίστανται αναλογικά και υπό τους ίδιους όρους τόσο το πιστωτικό ίδρυμα όσο και το κράτος· ή
 - ii) το 35 % του αρχικού κεφαλαίου του δανείου, όταν οι ζημιές καταλογίζονται αρχικά στο κράτος και μόνο στη συνέχεια στα πιστωτικά ιδρύματα (δηλαδή εγγύηση πρώτης ζημίας)· και
 - iii) σε αμφότερες τις ανωτέρω περιπτώσεις, όταν το ύψος του δανείου μειώνεται με την πάροδο του χρόνου, για παράδειγμα επειδή το δάνειο αρχίζει να επιστρέφεται, το εγγυημένο ποσό πρέπει να μειώνεται αναλογικά·
- ζ. η εγγύηση σχετίζεται με δάνεια για επενδύσεις και/ή με δάνεια για κεφάλαια κίνησης·
- η. οι εγγυήσεις μπορούν να παρέχονται απευθείας στους τελικούς δικαιούχους ή σε πιστωτικά ιδρύματα και άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ως ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Τα πιστωτικά ιδρύματα ή οι άλλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί θα πρέπει, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, να μετακυλίνουν τα πλεονεκτήματα των δημοσίων εγγυήσεων στους τελικούς δικαιούχους. Ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι χρησιμοποιεί μηχανισμό που διασφαλίζει ότι τα πλεονεκτήματα μετακυλούνται όσο το δυνατόν περισσότερο στους τελικούς δικαιούχους, υπό μορφή σημαντικότερων όγκων χρηματοδότησης, χαρτοφυλακίων υψηλότερου κινδύνου, χαμηλότερων απαιτήσεων για εξασφαλίσεις, χαμηλότερων προμηθειών εγγύησης ή χαμηλότερων επιτοκίων από ό,τι χωρίς τις εν λόγω δημόσιες εγγυήσεις.

2.3. Στήριξη της ρευστότητας με τη μορφή επιδοτούμενων δανείων

48. Για να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε ρευστότητα για τις επιχειρήσεις που πλήττονται από την τρέχουσα κρίση, τα επιδοτούμενα επιτόκια για περιορισμένο χρονικό διάστημα και ποσό δανείου μπορεί να αποτελέσουν κατάλληλη, αναγκαία και στοχευμένη λύση υπό τις παρούσες περιστάσεις.
49. Για το ίδιο κεφάλαιο υποκείμενου δανείου, τα δάνεια που χορηγούνται βάσει του παρόντος τμήματος δεν σωρεύονται με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του τμήματος 2.2 της παρούσας ανακοίνωσης και αντιστρόφως. Τα δάνεια και οι εγγυήσεις που χορηγούνται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης είναι δυνατό να σωρεύονται για διαφορετικά δάνεια, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο σημείο 47 στοιχείο δ) ή στο σημείο 50 στοιχείο ε). Είναι δυνατή η παράλληλη υπαγωγή δικαιούχου σε περισσότερα του ενός επιδοτούμενα δάνεια βάσει του παρόντος τμήματος, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο σημείο 50 στοιχείο ε).
50. Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι οι κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή επιδοτούμενων δανείων, οι οποίες χορηγούνται για να αντιμετωπιστεί η τρέχουσα κρίση, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α. τα δάνεια δεν χορηγούνται σε πιστωτικά ιδρύματα ή άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς·
 - β. τα δάνεια μπορούν να χορηγούνται με μειωμένα επιτόκια, τα οποία είναι τουλάχιστον ίσα με το διαθέσιμο βασικό επιτόκιο (ετήσιο επιτόκιο IBOR ή ισοδύναμο, όπως δημοσιεύεται από την Επιτροπή ⁽⁴⁸⁾) είτε την 1η Φεβρουαρίου 2022 είτε τη στιγμή της κοινοποίησης, συν τα περιθώρια πιστωτικού κινδύνου που ορίζονται στον κατωτέρω πίνακα:

⁽⁴⁵⁾ Η σχετική αιτιολόγηση μπορεί να αφορά δικαιούχους που δραστηριοποιούνται σε τομείς που πλήττονται ιδιαίτερα από τις άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις της επίθεσης, συμπεριλαμβανομένων των κυρώσεων που επιβλήθηκαν από την ΕΕ και τους διενείς εταίρους της και των αντίμετρων που ελήφθησαν, για παράδειγμα από τη Ρωσία. Οι επιπτώσεις αυτές μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού ή εκκρεμίες πληρωμές από τη Ρωσία ή την Ουκρανία, αυξημένοι κίνδυνοι κυβερνοεπιθέσεων ή αυξημένες τιμές συγκεκριμένων εισροών ή πρώτων υλών που επηρεάζονται από την τρέχουσα κρίση.

⁽⁴⁶⁾ Όπως ορίζονται στο παράρτημα Ι του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία.

⁽⁴⁷⁾ Το σχέδιο ρευστότητας μπορεί να περιλαμβάνει τόσο το κεφάλαιο κίνησης όσο και το επενδυτικό κόστος.

⁽⁴⁸⁾ Τα βασικά επιτόκια υπολογίζονται σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (ΕΕ C 14 της 19.1.2008, σ. 6) και δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της ΓΔ Ανταγωνισμού στην ακόλουθη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

Τύπος δικαιούχου	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου για το 1ο έτος	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου για το 2ο - 3ο έτος	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου για το 4ο - 6ο έτος
MME	25 μονάδες βάσης ⁽¹⁾	50 μονάδες βάσης ⁽¹⁾	100 μονάδες βάσης
Μεγάλες επιχειρήσεις	50 μονάδες βάσης	100 μονάδες βάσης	200 μονάδες βάσης

⁽¹⁾ Το ελάχιστο συνολικό επιτόκιο (βασικό επιτόκιο συν τα περιθώρια πιστωτικού κινδύνου) θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 μονάδες βάσης ετησίως.

- γ. εναλλακτικά, τα κράτη μέλη μπορούν να κοινοποιούν καθεστώς, λαμβάνοντας τον ανωτέρω πίνακα ως βάση, αλλά στα οποία η ληκτότητα του δανείου και το επίπεδο των περιθωρίων πιστωτικού κινδύνου μπορούν να διαφοροποιούνται: π.χ. μπορεί να χρησιμοποιείται σταθερό περιθώριο πιστωτικού κινδύνου για τη συνολική διάρκεια του δανείου, εάν είναι υψηλότερο από το ελάχιστο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου για το 1ο έτος για κάθε τύπο δικαιούχου, όπως προσαρμόζεται ανάλογα με τη ληκτότητα του δανείου δυνάμει της παρούσας παραγράφου ⁽⁴⁹⁾.
- δ. οι δανειακές συμβάσεις υπογράφονται το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022 και περιορίζονται σε έξι έτη κατ' ανώτατο όριο, εκτός εάν προβλέπεται διαφοροποίηση σύμφωνα με το σημείο 50 στοιχείο γ).
- ε. το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει:
- το 15 % του μέσου συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών του δικαιούχου κατά τις τρεις τελευταίες περατωθείσες λογιστικές περιόδους ή
 - το 50 % των ενεργειακών δαπανών κατά τους 12 μήνες που προηγούνται του μήνα υποβολής της αίτησης ενίσχυσης·
 - με την κατάλληλη αιτιολόγηση από τα κράτη μέλη προς την Επιτροπή (για παράδειγμα σε σχέση με τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένου τύπου επιχειρήσεων) ⁽⁵⁰⁾, το ύψος του δανείου μπορεί να αυξάνεται για να καλύψει τις ανάγκες ρευστότητας από τη στιγμή της χορήγησης για τους επόμενους 12 μήνες για τις MME ⁽⁵¹⁾ και για τους επόμενους 6 μήνες για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Οι ανάγκες ρευστότητας που καλύπτονται ήδη από μέτρα ενίσχυσης βάσει του προσωρινού πλαισίου για την COVID-19 δεν καλύπτονται από την παρούσα ανακοίνωση. Οι ανάγκες ρευστότητας θα πρέπει να καθορίζονται μέσω αυτοπιστοποίησης από τον δικαιούχο ⁽⁵²⁾.
- στ. Τα δάνεια σχετίζονται με επενδύσεις και/ή με ανάγκες κεφαλαίων κίνησης·
- ζ. τα δάνεια μπορούν να παρέχονται απευθείας στους τελικούς δικαιούχους ή μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλων χρηματοπιστωτικών οργανισμών ως ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Σε αυτή την περίπτωση, τα πιστωτικά ιδρύματα ή οι άλλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί θα πρέπει, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, να μετακυλίσουν τα πλεονεκτήματα των επιδοτούμενων επιτοκίων για δάνεια στους τελικούς δικαιούχους. Ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι χρησιμοποιεί μηχανισμό που διασφαλίζει ότι τα πλεονεκτήματα μετακυλίσονται όσο το δυνατόν περισσότερο στους τελικούς δικαιούχους, χωρίς να εξαρτάται η χορήγηση επιδοτούμενων δανείων βάσει του παρόντος τμήματος από την αναχρηματοδότηση υφιστάμενων δανείων.

2.4. Ενισχύσεις για πρόσθετες δαπάνες που οφείλονται σε εξαιρετικά σοβαρές αυξήσεις των τιμών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας

51. Πέραν των υφιστάμενων δυνατοτήτων βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ και των δυνατοτήτων που περιγράφηκαν ανωτέρω, η προσωρινή στήριξη θα μπορούσε να μετριάσει τις εξαιρετικά σοβαρές αυξήσεις των τιμών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας, τις οποίες οι επιχειρήσεις ενδέχεται να μην μπορούν να μετακυλίσουν ή στις οποίες ενδέχεται να μην μπορούν να προσαρμοστούν βραχυπρόθεσμα. Θα μπορούσε επίσης, αφενός, να μετριάσει τις συνέπειες για τις επιχειρήσεις και να τις βοηθήσει να αντεπεξέλθουν στις απότομες αυξήσεις του κόστους που οφείλονται στην τρέχουσα κρίση και, αφετέρου, να μειώσει τις πληθωριστικές πιέσεις που οφείλονται στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας. Η χορήγηση πρόσθετων ενισχύσεων ενδέχεται να είναι ενδεδειγμένη για τη συνέχιση της δραστηριότητας ενεργοβόρων επιχειρήσεων.
52. Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι οι εν λόγω κρατικές ενισχύσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- η ενίσχυση χορηγείται το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2022·

⁽⁴⁹⁾ Το ελάχιστο συνολικό επιτόκιο (βασικό επιτόκιο συν τα περιθώρια πιστωτικού κινδύνου) θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 μονάδες βάσης ετησίως.

⁽⁵⁰⁾ Η σχετική αιτιολόγηση μπορεί να αφορά δικαιούχους που δραστηριοποιούνται σε τομείς που πλήττονται ιδιαίτερα από τις άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις της ρωσικής επίθεσης, συμπεριλαμβανομένων περιοριστικών οικονομικών μέτρων που λαμβάνει η ΕΕ και οι διεθνείς της εταίροι, καθώς και των αντίμετρων που λαμβάνει η Ρωσία. Οι επιπτώσεις αυτές μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού ή εκκρεμείς πληρωμές από τη Ρωσία ή την Ουκρανία, αυξημένοι κίνδυνοι κυβερνοεπιθέσεων ή αυξημένες τιμές συγκεκριμένων εισροών ή πρώτων υλών που επηρεάζονται από την τρέχουσα κρίση.

⁽⁵¹⁾ Όπως ορίζονται στο παράρτημα I του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία.

⁽⁵²⁾ Το σχέδιο ρευστότητας μπορεί να περιλαμβάνει τόσο το κεφάλαιο κίνησης όσο και το επενδυτικό κόστος.

- β. η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων⁽⁵³⁾ και πλεονεκτημάτων πληρωμών ή με άλλες μορφές όπως επιστρεπτές προκαταβολές, εγγυήσεις⁽⁵⁴⁾, δάνεια⁽⁵⁵⁾ και ίδια κεφάλαια, με την προϋπόθεση ότι η συνολική ονομαστική αξία των εν λόγω μέτρων δεν υπερβαίνει την εφαρμοστέα ένταση της ενίσχυσης και τα εφαρμοστέα ανώτατα όρια ενίσχυσης. Όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλης επιβάρυνσης·
- γ. η ενίσχυση που χορηγείται με τη μορφή επιστρεπτών προκαταβολών, εγγυήσεων, δανείων ή άλλων επιστρεπτών μέσων μπορεί να μετατραπεί σε άλλες μορφές ενίσχυσης, όπως επιχορηγήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η μετατροπή θα πραγματοποιηθεί το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2023 και ότι πληρούνται οι όροι του παρόντος τμήματος·
- δ. η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος με εκτιμώμενο προϋπολογισμό. Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν τις ενισχύσεις ώστε να καλύπτουν μόνο δραστηριότητες που στηρίζουν συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς ιδιαίτερης σημασίας για την οικονομία ή για την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα της εσωτερικής αγοράς. Ωστόσο, τα όρια αυτά πρέπει να σχεδιαστούν με ευρύ τρόπο και να μην οδηγήσουν σε τεχνητό περιορισμό των δυνητικών δικαιούχων·
- ε. οι επιλέξιμες δαπάνες βάσει του παρόντος μέτρου υπολογίζονται με βάση την αύξηση των δαπανών για φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια, αύξηση που συνδέεται με τη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας. Η επιλέξιμη δαπάνη είναι το γινόμενο του αριθμού των μονάδων φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας που προμηθεύεται η επιχείρηση από εξωτερικούς προμηθευτές ως τελικός καταναλωτής⁽⁵⁶⁾ σε περίοδο μεταξύ της 1ης Φεβρουαρίου 2022 και της 31ης Δεκεμβρίου 2022 το αργότερο (στο εξής: επιλέξιμη περίοδος) αφενός και ορισμένης αύξησης της τιμής που καταβάλλει η επιχείρηση ανά καταναλωθείσα μονάδα αφετέρου (μετρούμενη, για παράδειγμα, σε EUR/MWh). Η εν λόγω αύξηση της τιμής υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της μοναδιαίας τιμής που κατέβαλε η επιχείρηση σε έναν δεδομένο μήνα κατά την επιλέξιμη περίοδο αφενός και του διπλάσιου (200 %) της μοναδιαίας τιμής που κατέβαλε κατά μέσο όρο η επιχείρηση κατά την περίοδο αναφοράς από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021⁽⁵⁷⁾ αφετέρου·
- στ. η συνολική ενίσχυση ανά επιχείρηση δεν υπερβαίνει το 30 % των επιλέξιμων δαπανών με ανώτατο όριο ανά πάσα χρονική στιγμή τα 2 εκατ. EUR·
- ζ. η χορηγούσα αρχή μπορεί να καταβάλλει προκαταβολή στην επιχείρηση, όταν η ενίσχυση χορηγείται πριν από την πραγματοποίηση των επιλέξιμων δαπανών. Στο πλαίσιο αυτό, η χορηγούσα αρχή μπορεί να βασίζεται σε εκτιμήσεις των επιλέξιμων δαπανών, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται τα ανώτατα όρια ενίσχυσης του σημείου 52 στοιχείο στ). Η χορηγούσα αρχή υποχρεούται να επαληθεύει εκ των υστέρων τα σχετικά ανώτατα όρια με βάση τις πραγματικές δαπάνες και να ανακτά κάθε πληρωμή ενίσχυσης που υπερβαίνει τα εν λόγω ανώτατα όρια το αργότερο έξι μήνες μετά τη λήξη της επιλέξιμης περιόδου·
- η. οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του παρόντος σημείου 52 μπορούν να σωρευθούν με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του τμήματος 2.1, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. EUR.
53. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση για να εξασφαλιστεί η συνέχιση οικονομικής δραστηριότητας. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν ενισχύσεις που υπερβαίνουν τις τιμές οι οποίες υπολογίζονται σύμφωνα με το σημείο 52 στοιχεία ε) και στ), εάν, επιπροσθέτως των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο σημείο 52 στοιχεία α) έως δ) και στοιχείο ζ), πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α. η επιχείρηση είναι επιλέξιμη εφόσον είναι «ενεργειοβόρος [ενεργοβόρος] επιχείρηση» κατά την έννοια του άρθρου 17 παράγραφος 1 στοιχείο α) πρώτο εδάφιο της οδηγίας φορολόγησης της ενέργειας⁽⁵⁸⁾, δηλαδή όταν η αγορά ενεργειακών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών προϊόντων πέραν του φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας) ανέρχεται τουλάχιστον στο 3,0 % της αξίας παραγωγής⁽⁵⁹⁾·
- β. η επιχείρηση είναι επιλέξιμη εφόσον υφίσταται λειτουργικές ζημιές⁽⁶⁰⁾, με προϋπόθεση ότι η αύξηση της επιλέξιμης δαπάνης όπως ορίζεται στο σημείο 52 στοιχείο ε) ανέρχεται τουλάχιστον στο 50 % της λειτουργικής ζημίας κατά την επιλέξιμη περίοδο όπως ορίζεται στο σημείο 52 στοιχείο ε)·
- γ. η συνολική ενίσχυση δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών και ανέρχεται κατ' ανώτατο όριο στο 80 % των λειτουργικών ζημιών της επιχείρησης·

⁽⁵³⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, η φορολογική υποχρέωση σε σχέση με την οποία χορηγείται το εν λόγω πλεονέκτημα πρέπει να έχει προκύψει το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2022.

⁽⁵⁴⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή εγγυήσεων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι συμπληρωματικοί όροι του σημείου 47 στοιχείο η).

⁽⁵⁵⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή δανείων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι συμπληρωματικοί όροι του σημείου 50 στοιχείο ζ).

⁽⁵⁶⁾ Όπως αποδεικνύεται από την επιχείρηση, π.χ. βάσει του αντίστοιχου λογαριασμού. Θα υπολογίζεται μόνο η τελική κατανάλωση. Οι πωλήσεις και η ίδια παραγωγή εξαιρούνται.

⁽⁵⁷⁾ $(p(t) - p(\text{ref}) * 2) * q(t)$, όπου p είναι η μοναδιαία τιμή, q είναι η ποσότητα που καταναλώθηκε, ref είναι η περίοδος αναφοράς από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021 και t είναι ο δεδομένος μήνας κατά την περίοδο από την 1η Φεβρουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου 2022.

⁽⁵⁸⁾ Οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51).

⁽⁵⁹⁾ Με βάση τις χρηματοοικονομικές λογιστικές εκθέσεις για το ημερολογιακό έτος 2021 ή τους πλέον πρόσφατους διαθέσιμους ετήσιους λογαριασμούς.

⁽⁶⁰⁾ Η επιχείρηση θεωρείται ότι υφίσταται λειτουργικές ζημιές όταν τα κέρδη EBITDA (κέρδη προ τόκων, φόρων, απομείωσης και αποσβέσεων, εξαιρουμένων εφάπαξ απομειώσεων) για την επιλέξιμη περίοδο είναι αρνητικά.

- δ. η συνολική ενίσχυση δεν υπερβαίνει τα 25 εκατ. EUR ανά επιχείρηση ανά πάσα στιγμή·
- ε. για ενεργοβόρες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομέα ή υποτομέα που απαριθμείται στο παράρτημα I, η συνολική ενίσχυση μπορεί να αυξηθεί κατ' ανώτατο όριο στο 70 % των επιλέξιμων δαπανών που σχετίζονται με την παραγωγή των προϊόντων στους τομείς ή υποτομείς που απαριθμούνται στο παράρτημα I και μπορεί να ανέρχεται στο 80 % κατ' ανώτατο όριο των λειτουργικών ζημιών στις εν λόγω δραστηριότητες. Η συνολική ενίσχυση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 50 εκατ. EUR ανά επιχείρηση ανά πάσα στιγμή, ενώ οι δραστηριότητες που δεν απαριθμούνται στο παράρτημα I δεν μπορούν να λάβουν περισσότερα από 25 εκατ. EUR. Όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται σε περισσότερους του ενός τομείς στους οποίους ισχύουν διαφορετικά μέγιστα ποσά σύμφωνα με το παρόν σημείο 53, το οικείο κράτος μέλος διασφαλίζει, με κατάλληλα μέσα όπως ο λογιστικός διαχωρισμός, ότι για καθένα από τις δραστηριότητες αυτές τηρείται το σχετικό ανώτατο όριο και δεν σημειώνεται υπέρβαση του μέγιστου συνολικού ποσού ύψους 50 εκατ. EUR ανά επιχείρηση·
- στ. οι ενισχύσεις βάσει του παρόντος σημείου 53 μπορούν να σωρευθούν με ενισχύσεις βάσει του τμήματος 2.1, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο σημείο 53 στοιχείο δ) ή στο σημείο 53 στοιχείο ε), ανάλογα με την περίπτωση.

3. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

54. Τα κράτη μέλη πρέπει να δημοσιεύουν τις σχετικές πληροφορίες για κάθε μεμονωμένη ενίσχυση άνω των 100 000 EUR ⁽⁶¹⁾ που χορηγείται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης, και άνω των 10 000 EUR ⁽⁶²⁾ στον τομέα της πρωτογενούς γεωργίας και της αλιείας, στον εμπεριστατωμένο ιστότοπο για τις κρατικές ενισχύσεις ή μέσω του εργαλείου ΤΠ της Επιτροπής ⁽⁶³⁾, εντός 12 μηνών από τη χορήγηση.
55. Τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις στην Επιτροπή ⁽⁶⁴⁾.
56. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι τηρούνται λεπτομερή αρχεία όσον αφορά τη χορήγηση ενισχύσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας ανακοίνωσης. Τα αρχεία αυτά, τα οποία πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για να πιστοποιηθεί η τήρηση των αναγκαίων προϋποθέσεων, πρέπει να τηρηθούν για 10 έτη και να διαβιβαστούν στην Επιτροπή, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα.
57. Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες για τις χορηγηθείσες ενισχύσεις και ιδίως να ελέγξει αν τηρήθηκαν οι όροι που προβλέπονται στην απόφαση της Επιτροπής με την οποία εγκρίθηκε το μέτρο ενίσχυσης.
58. Για την παρακολούθηση της εφαρμογής της παρούσας ανακοίνωσης, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τα κράτη μέλη συγκεντρωτικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση των μέτρων κρατικών ενισχύσεων για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας λόγω της τρέχουσας κρίσης και των σχετικών περιοριστικών μέτρων.

4. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

59. Η Επιτροπή εφαρμόζει την παρούσα ανακοίνωση από την 1η Φεβρουαρίου 2022, λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών επιπτώσεων της ρωσικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας και των επακόλουθων κυρώσεων. Η παρούσα ανακοίνωση δικαιολογείται από τις παρούσες εξαιρετικές περιστάσεις και θα παύσει να εφαρμόζεται μετά τις ημερομηνίες που ορίζονται σε αυτήν.
60. Η Επιτροπή θα επανεξετάσει όλα τα τμήματα της παρούσας ανακοίνωσης πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2022 για σημαντικούς λόγους ανταγωνισμού ή οικονομικούς λόγους και ανάλογα με τις διεθνείς εξελίξεις. Εφόσον το κρίνει σκόπιμο, η Επιτροπή μπορεί επίσης να παράσχει περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με ορισμένα συγκεκριμένα σημεία της προσέγγισής της.

⁽⁶¹⁾ Πρόκειται για τις πληροφορίες που απαιτούνται από το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, και από το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής. Για τις επιστρεπτές προκαταβολές, τις εγγυήσεις, τα δάνεια, τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης, και τυχόν άλλες μορφές εισάγεται η ονομαστική αξία του υποκείμενου μέσου ανά δικαιούχο. Για τα φορολογικά πλεονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα πληρωμών, το ποσό της μεμονωμένης ενίσχυσης μπορεί να αναφέρεται σε κλίμακες.

⁽⁶²⁾ Πρόκειται για τις πληροφορίες που απαιτούνται από το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής και από το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2014. Για τις επιστρεπτές προκαταβολές, τις εγγυήσεις, τα δάνεια, τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης, και τυχόν άλλες μορφές εισάγεται η ονομαστική αξία του υποκείμενου μέσου ανά δικαιούχο. Για τα φορολογικά πλεονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα πληρωμών, το ποσό της μεμονωμένης ενίσχυσης μπορεί να αναφέρεται σε κλίμακες.

⁽⁶³⁾ Η δημόσια αναζήτηση στη βάση δεδομένων «Διαφάνεια των κρατικών ενισχύσεων» δίνει πρόσβαση στα δεδομένα χορήγησης μεμονωμένων κρατικών ενισχύσεων που παρέχουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις διαφάνειας για τις κρατικές ενισχύσεις και διατίθεται στη διεύθυνση <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=el>.

⁽⁶⁴⁾ ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1.

61. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, εξασφαλίζει την ταχεία αξιολόγηση των μέτρων μετά τη σαφή και πλήρη κοινοποίηση των μέτρων που εξετάζονται στην παρούσα ανακοίνωση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενημερώνουν την Επιτροπή για τις προθέσεις τους και να κοινοποιούν τα σχέδια θέσπισης των σχετικών μέτρων όσο το δυνατόν νωρίτερα και πληρέστερα. Η Επιτροπή θα καθοδηγεί και θα βοηθά τα κράτη μέλη κατά τη διαδικασία αυτή.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τομείς και υποτομείς που πλήττονται ιδιαίτερα

	Κωδικός NACE	Περιγραφή
1.	14.11	Κατασκευή δερμάτινων ενδυμάτων
2.	24.42	Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)
3.	20.13	Παραγωγή άλλων ανόργανων βασικών χημικών ουσιών
4.	24.43	Παραγωγή μολύβδου, ψευδαργύρου και κασσιτέρου
5.	17.11	Παραγωγή χαρτοπολτού
6.	07.29	Εξόρυξη λοιπών μη σιδηρούχων μεταλλευμάτων
7.	17.12	Κατασκευή χαρτιού και χαρτονιού
8.	24.10	Παραγωγή βασικού σιδήρου και χάλυβα και σιδηροκραμάτων
9.	20.17	Παραγωγή συνθετικού ελαστικού (συνθετικού καουτσούκ) σε πρωτογενείς μορφές
10.	24.51	Χύτευση σιδήρου
11.	20.60	Παραγωγή συνθετικών ινών
12.	19.20	Παραγωγή προϊόντων διύλισης πετρελαίου
13.	24.44	Παραγωγή χαλκού
14.	20.16	Παραγωγή πλαστικών σε πρωτογενείς μορφές
15.	13.10	Προπαρασκευή και νηματοποίηση υφαντικών ινών
16.	24.45	Παραγωγή άλλων μη σιδηρούχων μετάλλων
17.	23.31	Κατασκευή κεραμικών πλακιδίων και πλακών
18.	13.95	Κατασκευή μη υφασμένων ειδών και προϊόντων από μη υφασμένα είδη, εκτός από τα ενδύματα
19.	23.14	Κατασκευή ινών γυαλιού
20.	20.15	Παραγωγή λιπασμάτων και αζωτούχων ενώσεων
21.	16.21	Κατασκευή αντικολλητών (κόντρα-πλακέ) και άλλων πλακών με βάση το ξύλο
22.	23.11	Κατασκευή επίπεδου γυαλιού
23.	23.13	Κατασκευή κοίλου γυαλιού
24.		Οι ακόλουθοι υποτομείς του τομέα των βιομηχανικών αερίων (20.11):
	20.11.11.50 20.11.12.90	Υδρογόνο Ανόργανες οξυγονούχες ενώσεις των μη μεταλλικών στοιχείων
25.		Οι ακόλουθοι υποτομείς του τομέα παραγωγής άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών (20.14):
	20.14.12.13 20.14.12.23 20.14.12.25 20.14.12.43 20.14.12.45 20.14.12.47 20.14.12.50 20.14.12.60 20.14.12.70 20.14.12.90 20.14.23.10 20.14.63.33	Κυκλοεξάνιο Βενζόλιο Τολουόλιο ο-Ξυλόλιο π-Ξυλόλιο μ-Ξυλένιο και μείγματα ισομερών ξυλενίου Στυρόλιο Αιθυλοβενζόλιο Κουμένιο Άλλοι κυκλικοί υδρογονάνθρακες Αιθυλενογλυκόλη (αιθυλοδιόλη) 2,2-Οξυδιαιθανόλη (διαιθυλενογλυκόλη, digol)

	20.14.63.73 20.14.73.20 20.14.73.40	Οξιράννη (οξείδιο του αιθυλενίου) Βενζόλιο (βενζένιο), τολουόλιο (τολουένιο) και ξυλόλιο (ξυλένιο) Ναφθαλίνιο και άλλα μείγματα αρωματικών υδρογονανθράκων (εκτός από το βενζόλιο, το τολουόλιο και το ξυλόλιο)
26.		Ο ακόλουθος υποτομέας του τομέα παραγωγής άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων π.δ. κ.α. (23.99):
	23.99.19.10	Μαλλιά από σκουριές υψικαμίνων, μαλλιά ορυκτά, συμπεριλαμβανομένων μειγμάτων, σε όγκους, φύλλα ή κυλίνδρους